

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAAD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-08-04
Besvaras senast
2021-08-18 kl. 12.00

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:3405 Hongkongs demokratiaktivister

Sedan den nationella säkerhetslagen infördes i Hongkong den 30 juni 2020 har demokratiaktivister i Hongkong blivit utsatta för förföljelse, arrestering och tortyr. Ett flertal framstående demokratiaktivister har tvingats i exil på grund av den nya lagen och har beviljats uppehållstillstånd eller fått flyktingstatus i länder som Storbritannien, Australien, Kanada och USA.

Hongkongs nationella säkerhetslag, "The Law of the People's Republic of China on Safeguarding National Security in the Hong Kong Special Administrative Region", infördes av den kinesiska regeringen i Peking som svar på de prodemokratiska protester som tog fart i Hongkong under 2019. Lagen har lett till ett flertal godtyckliga fängslingar och tortyr av demokratiaktivister. Lagen skrevs specifikt för kriminalisera alla typer av aktiviteter och uttryck som stöder den prodemokratiska rörelsen, genom att använda vaga termer och formuleringar kring vad som anses vara secession, omstörtning av makten, samröre med utländska makter och terrorism. Sedan lagen började gälla har den använts i stor omfattning.

Som exempel kan nämnas en fredlig demonstration som hölls sent förra året av universitetsstudenter i Hongkong, där demonstranterna ropade slagord och höll upp pappersskyltar, vilket ledde till att åtta personer greps för att ha uppmuntrat till secession eller för att ha konspirerat till uppmuntran till secession.

Jimmy Lai, ägare till tidningen Apple Daily, anklagades för samröre med utländska makter i december 2020 efter att ha deltagit i intervjuer med utländska medier där han uttalat sig om Kinas brott mot mänskliga rättigheter och om sönderfallet av det demokratiska system som Hongkong blivit lovat.

Nyligen arresterades fem fackligt anslutna logopedier i Hongkong som står anklagade för att ha uppmanat till omstörtning. Detta efter att publicerat en barnbok med politiskt innehåll som till synes kritiserar kinesiska myndigheter och Hongkongs regering, där dessa utmålas som vargar som jagar får.

Det är helt upp till Hongkongs polis och myndigheterna i Peking att tolka lagen. Det är deras tolkning som har lett till ett flertal godtyckliga arresteringar, såsom journalister som arresterats för att de bevakar olika händelser, människorättsjurister som arresteras för att de försvarar dem som gripits, eller oppositionspolitiker som arresteras för att de ställer upp i allmänna val.

Myndigheterna fortsätter att agera brutalt mot och gripa demonstranter för olika sorters manifestationer, för att ha sjungit sånger eller helt enkelt för att ha uttryckt en åsikt.

Ett flertal personer, inklusive Alexandra Wong (mer känd som "Grandma Wong"), sitter fängslade i Kina utan att ha informerats om vad de står åtalade för. Utöver att ha blivit fängslade vittnar flera aktivister och människorättsorganisationer, inklusive Amnesty International, om att demokratiaktivister blivit utsatta för tortyrliknande behandling av polis under tiden de hållts arresterade.

Det spelar ingen roll var dessa aktiviteter utförs. Artikel 37 och 38 i nationella säkerhetslagen gör gällande att lagen avser såväl personer boende i Hongkong som personer utanför Hongkong som begår dessa påstådda brott, både i och utanför Hongkong. Lagen skrevs avsiktligt för att inkludera Hongkongs alla utrikes medborgare över hela världen, som fortsätter att kämpa för mänskliga rättigheter och demokrati i Hongkong. Detta inkluderar även hongkongare här i Sverige.

Under de gångna 1,5 åren har Sverige visat oro över utvecklingen i Hongkong. Som exempel kan nämnas den delegation politiker, såsom Ted Hui, Jessica Leung och Wong Yik-Mo, som utrikesutskottet tog emot i mars 2020 för att diskutera politikerns och prodemokraternas situation i Hongkong. Hongkongare i Sverige har också varit aktiva under det senaste året, bland annat genom organisationen Befria Hongkong, som har hållit ett flertal demonstrationer och andra evenemang för att sprida kunskap och prata öppet om problemen i och omkring Kina. Samtidigt som aktivister utanför Hongkong har kunnat stanna där de är tack vare arbets- eller studentvisum eller andra typer av nödhjälpsvisum kommer det snart att bli absolut nödvändigt för dessa aktivister att söka asyl så snart deras visum går ut.

I Sverige ser vi redan ett sådant fall med ordföranden för Befria Hongkong, som har bott i Sverige i åtta år men som nu måste söka visum från en ambassad i annat land. Detta innebär att han skulle tvingas återvända till Hongkong, där han troligtvis skulle fängslas och i värsta fall torteras på grund av sin roll som aktivist här i Sverige. Det kommer att komma fler liknande fall i framtiden när visum går ut eller hongkongare försöker fly den hänsynslösa nationella säkerhetslagen och Pekings kontroll över området.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Mot bakgrund av den nationella säkerhetslagen, tänker ministern ta något generellt initiativ för att säkerställa att demokratiaktivister från Hongkong inte blir utvisade?

.....

Anders Österberg (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Annalena Hanell